



## גזירה משורגת – שלמים, נל"א, נל"י/ה – תשובון

1. לפניכם ארבע מילים.

גב"י חצ"י עלי"י טל"א

מגבית, מחצית, מעלית, מטלית

א. מעל כל מילה רשמו את **שורשה**.

ב. מהו המשקל המשותף לארבע המילים? **מקטית**

ג. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת צורה. הקיפו את המשפט שלצורה המודגשת בו זהה **בשורשה** לשורש המילה **מעלית**.

(1) **תעלו** את כוחותיכם למטרות טובות.

(2) אל **תעלו** על הסולם הרעוע.

2. גל קיבל ממורתו את חמש המילים האלה: **גנאי, פנאי, טלאי, לואי, מלאי**.

היה עליו לקבוע מי מהן היא שייכת לגזרת נל"י/ה ומי מהן שייכת לגזרת נל"א.

עזרו לגל למיין את שש המילים בטבלה שלפניכם, וכתבו מה, לדעתכם, יכול לסייע בהבנה בין הגזרות במקרה זה.

מילים מגזרת נל"א	מילים מגזרת נל"י/ה
טלאי	גנאי
מלאי	פנאי
	לנאי

מה סייע לכם להבחין בין הגזרות? בחינת פעלים מן המשמעות של שם העצם יכולים לסייע. למשל: מן פנאי יש פנה, פנה, התפנה; מן מלאי יש מלא, מלא, ממלא וכיוצא באלה.

3. לפניכם שבע מילים.

**המראה, מאפה, צואה, מגפה** (בלועזית: ג'ק), **מכירה, מחאה, חטוי**

1. פרטו את הגזרות של המילים. **גזרת השלמים, גזרת נל"י/ה וגזרת נל"א.**



2. מיינו את המילים בטבלה שלהלן לפי הגזרה.

הגזרה: שלמים	הגזרה: נל"י/ה	הגזרה: נל"א
מַגִּבָּה	מַאֲפָה	הַמְרָאָה
מְכִיכָה	צִוְאָה	חֲטוּי
	מְחַאָה	

4. האקדמיה ללשון העברית קבעה את המילה **מַצְלָה** תמורת "מנגל" ואת **מַצְלָה** תמורת אירוע "על האש". במה נבדלות שתי המילים? הקיפו את ההיגד הנכון.

- בשורש
- בגזרה
- במשקל
- בדרך התצורה

5. לפניכם קטע מתוך המאמר "זה לא רק ספורט" (עמ' 297 בספר "לשון בקלי קלות"), ובו מילים מודגשות. קראו אותו, וענו על השאלות שאחריו.

שיעורי חינוך גופני בבתי הספר הם הזדמנות להקנות לתלמידים ערכים החורגים מתוכניות הלימוד הקבועות ומתמקדים בשמירה על כושר ועל בריאות פיזית. אפשר לנצל את שיעורי החינוך הגופני לחינוך לערכים חשובים ורצויים כגון רֵאִית האחר, קבלת הַשׁוֹנָה, סובלנות, שְׂוִיון הזדמנויות, התמודדות עם קִשְׁי [...] ועוד.

א. מהי הגזרה המשותפת לכל המילים המודגשות? גזרת נל"י/ה

ב. העתיקו מן הקטע שתי מילים מודגשות הקשורות לבניין קל. שוֹנָה, רצויים (גם: רֵאִית)

ג. לפניכם שתי מילים מן הקטע. כתבו לצד כל אחת מהן את משקלה.

שְׂוִיון קטלון

רֵאִית קטילה

ד. לפניכם ארבעה שמות של בעלי מקצוע. הקיפו את השם שאיננו שייך לגזרה של השמות המופיעים בקטע.

גַּבְאִי (בבית כנסת), פְּלָאִי (דרגת קצונה בשירות בתי הסוהר), פְּנָאִי, חֲזָאִי

שורש כל"א

6. לפניכם חמש מילים.



תרגולים נוספים תמצאו בספר "לשון בקלי קלות". לרכישה:

**ד"ר אורלי קיים**  
ללמוד בקלי קלות

**תפנית, תרמית, תענית, תסקית, תצפית**

א. איזו מילה יכולה להתפרש גם כפועל בבניין הפעיל? **תסקית**

ב. איזו מילה יוצאת דופן מבחינת הגזרה? **תסקית**

ג. מהי הגזרה של יתר המילים (אלה שלא כתבתם בתת-סעיף ב9)? **גזרת נל"ו/ה**

לשון בקלי קלות

לשון  
בקלי קלות

כל הזכויות שמורות לד"ר אורלי קיים ולצוות "לשון בקלי קלות"